

Pedagogisch Beleidsplan

Stichting Peuterspeelzalen Gemeente Geldermalsen

Inhoudsopgave

Inleiding

1 Functies en visie

- 1.1 Functies van de peuterspeelzaal
- 1.2 Visie op de ontwikkeling van kinderen

2 Pedagogisch handelen

2.1 **Pedagogische doelen**

- 2.1.1. **Het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving**
- 2.1.2 **Bevorderen van de persoonlijke competenties**
- 2.1.3 **Het bevorderen van de sociale competenties**
- 2.1.4 **Socialisatie door overdracht van algemene aanvaarde waarden en normen**
- 2.1.4 Wennen
- 2.1.5 De groepsindeling
- 2.1.6 Dagritme
- 2.1.7 Lokaalindeling
- 2.1.8 Spelmateriaal
- 2.1.9 Activiteiten

2.2 Verzorging

- 2.2.1 Zindelijk worden
- 2.2.2 Eten en drinken

2.3 Taalbeleid

2.4 Volgen en signaleren

- 2.5.1 Observeren van kinderen

3 Ouders

- 3.1 Contacten met ouders
- 3.2. Meepraten en adviseren in de ouderraad
- 3.3. Klachtenregeling

4 Externe contacten

- 4.1 Overdracht naar de basisschool
- 4.2 Deelname aan een brede school
- 4.3 Consultatiebureau en CJG

Inleiding

Het werken met peuters is niet vrijblijvend. Dit werken vraagt visie, kwaliteit en professionaliteit. Een pedagogisch beleid dwingt ons na te denken over ons handelen en geeft richting aan.

Een pedagogisch beleidsplan is dan ook geen onveranderlijk plan. Door gewijzigde inzichten (zowel intern als extern) zal dit pedagogisch beleidsplan regelmatig aangepast worden.

Dit pedagogisch beleidsplan geeft richting aan het handelen van de pedagogisch medewerkers en beschrijft de theoretische achtergronden.

De afzonderlijke peuterspeelzaalvestigingen **beschikken over** een eigen pedagogisch werkplan dat gebaseerd is op dit pedagogisch beleidsplan maar waar accent wordt gelegd op de eigen krachten en talenten van zowel de pedagogisch medewerkers van een vestiging als de peuters.

Het pedagogisch werkplan wordt geschreven en herschreven door team met ondersteuning vanuit directie. Bij wijziging van het werkplan wordt advies gevraagd aan de oudercommissie, of wanneer er geen oudercommissie is, zal het werkplan onder de aandacht van alle ouders gebracht worden waarop men kan reageren.

1 Functies en visie

1.1. Functies van de peuterspeelzaal

Het fenomeen peuterspeelzaal bestaat al bijna 50 jaar. De peuterspeelzaal biedt voor peuters een leuke en leerzame speelplek binnen een veilige omgeving en vervult ook voor ouders een belangrijke functie. De lokale peuterspeelzaal is een ontmoetingsplek voor ouders en heeft voor velen een functie als vraagbaak waar men onder andere met lichte opvoedingsvragen terecht kan.

De peuterspeelzaal vervult tevens functies op het terrein van de ontwikkelingsstimulering en preventie. De peuterspeelzaal wordt door velen gezien als een goede, lokale, voorschoolse voorziening waar spelen en ontmoeten van leeftijd- en dorpsgenootjes voorop staat en een goede voorbereiding op de lokale basisschool is.

1.2. Visie op de ontwikkeling van kinderen

De Stichting Peuterspeelzalen Gemeente Geldermalsen (SPGG) wil kwalitatief goed peuterspeelzaalwerk aanbieden aan kinderen vanaf de leeftijd van twee jaar tot het tijdstip waarop die kinderen kunnen deelnemen aan het basisonderwijs, waarbij de organisatie oog heeft voor de wensen van de ouders en voor de maatschappelijke ontwikkelingen op lokaal en landelijk niveau. Goed peuterspeelzaalwerk staat voor ons gelijk aan het optimaliseren van de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen op een speelse manier. Dit is volgens ons alleen mogelijk wanneer er goed opgeleid en gemotiveerde medewerkers de peuters begeleiden.

De stichting streeft ernaar een slagvaardige dienstverlenende organisatie te zijn. In relatie met haar omgeving realiseert zij een samenwerkingsgericht en toegankelijk aanbod van peuterspeelzaalwerk, waarbij het welbevinden van kinderen voorop staat.

Elk kind is uniek en moet tot volle ontplooiing kunnen komen. Hiervoor is het nodig dat een veilige omgeving wordt geboden, waarin het kind zich zo optimaal mogelijk kan ontwikkelen op sociaal en emotioneel gebied.

Respect voor het eigene van ieder kind en het tempo waarin het zich ontwikkelt is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

De basisfuncties 'spelen, ontwikkelen en ontmoeten' blijven van kracht maar worden aangevuld door drie kerntaken 'ontwikkelingsstimulering, volgen en signaleren en vormgeven doorgaande ontwikkelingslijn'.

Het pedagogisch beleid is gebaseerd op ervaringen en kennis van het team en diverse bestaande pedagogische visies.

2. Pedagogisch handelen

Onder pedagogisch handelen verstaan wij dat men tijdens het handelen steeds bewust is van een opvoedkundig correcte houding naar het kind toe en dat we de peuters zoveel als mogelijk positief stimuleren in hun algehele ontwikkeling, zowel op lichamelijk, persoonlijk als sociaal gebied.

Vrijwilligers

De stichting werkt veel met vaste vrijwilligers op de peutergroepen. Dit betekent dat deze vrijwilligers een vaste werkdag of dagen in de week hebben, zodat zij voor de peuters (en ouders) een bekend en vertrouwd gezicht worden. Deze vrijwilligers ondersteunen de pedagogisch medewerksters en vallen onder hun verantwoording. De pedagogisch medewerksters blijven te allen tijde het eerste aanspreekpunt voor ouders. Onze vrijwilligers moeten de Nederlandse taal goed beheersen en beschikken over een Verklaring Omtrent goed Gedrag. De taken van de vrijwilligers zijn o.a. de peuters begeleiden en verzorgen, zoals ook hieronder verder beschreven, en zijn te allen tijde boventallig.

Stagiaires

Stagiaires kunnen terecht bij een aantal vestigingen die aangemerkt zijn als leerschool. Dit kunnen snuffelstages zijn van een paar dagen, maatschappelijke stages of stages van leerlingen die een SPW2, 3 of 4 opleiding volgen (BOL).

2.1 Pedagogische doelen

2.1.1. *Het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving*

Alle kinderen moeten zich welkom en veilig voelen op de peuterspeelzaal. Een veilig en vertrouwde omgeving zorgt ervoor dat kinderen zich prettig voelen en energie hebben om te leren en te ontwikkelen.

De **sensitieve** en **responsieve** houding van onze pedagogisch medewerkers en vrijwilligers is hierin doorslaggevend. Van hen wordt verwacht dat ze in staat zijn om goed contact te leggen met kinderen en een vertrouwensrelatie op te bouwen. Zij zijn gevoelig voor signalen die kinderen geven over hun behoeften en verlangens en dat ze daarop begrijpend en helpend reageren, zodat een kind weet dat de pedagogisch medewerker en/of vrijwilliger er voor hem of haar is, dat die hem erg graag mag en respecteert. Niet alleen is deze sensitieve en responsieve houding belangrijk in een een-op-een situatie maar ook in **groepsverband**.

Voorwaarden voor een vertrouwde omgeving beginnen bij duidelijkheid voor de kinderen. Door te **structuren en grenzen te stellen** weet een kind wat er van hem verwacht wordt. Daarbij moeten de medewerkers doortastend, consequent en respectvol zijn.

Verder moeten de medewerkers respect hebben voor de **autonomie** van het kind. Dit betekent dat kinderen de ruimte gegeven wordt om dingen zelf te doen en uit te proberen.

Andere randvoorwaarde voor het creëren van een veilige omgeving is om er zoveel mogelijk voor te zorgen dat de kinderen een dagdeel doorbrengen in hun eigen, vertrouwde **groep** met hun eigen, vertrouwde **leidster** en vrijwilligster. Verder is er een **vaste dagindeling** en zijn er duidelijke **regels**. Daarnaast moet het gebouw en de **inrichting** voldoen aan een aantal eisen zodat het kind zich hier thuis, maar ook vrij kan voelen. De vloeren en muren zijn in rustige kleuren gehouden en worden regelmatig versierd met kleurige posters, maar vooral met het knutselwerk van de kinderen. Verder is elke ruimte ingedeeld met aantrekkelijke en vertrouwde **speelhoeken**. Er zijn plekken waar je met elkaar speelt, maar ook plekken waar je **alleen kunt spelen of je terug kunt trekken**. Het speelgoed wordt met zorg gekozen en uitnodigend uitgesteld zodat dit de kinderen uitdaagt tot spelen.

Door naar het **welbevinden en betrokkenheid** van het kind te kijken, kunnen we zien of een kind zich veilig voelt. Kinderen met een hoog welbevinden beleven plezier en genieten. Kinderen met een hoge mate van betrokkenheid zijn geconcentreerd en gemotiveerd. Deze zogenaamde basiskenmerken moeten doorlopend door de medewerkers geobserveerd worden. Het is namelijk niet vanzelfsprekend dat wanneer deze basiskenmerken op een bepaald moment aanwezig zijn bij een kind, er ook automatisch altijd zal zijn. Verder is het belangrijk dat de medewerkers deze basiskenmerken in relatie tot het karakter van het kind zien. Een kind dat wat gesloten is en niet zo veel spontaan verteld, kan toch heel goed in zijn vel zitten)

Verder beschikt elke vestiging over een veiligheid en gezondheidsbeleid. Hierin staan o.a. de werkafspraken beschreven die gaan over het zo veilig en gezond mogelijk omgaan met peuters.

2.1.2 Ontwikkelen van persoonlijke competentie

Onder 'competentie' wordt verstaan een samenhangend geheel van: motivatie en houding (persoonkenmerken), kennis en inzicht en vaardigheden. Persoonlijke competenties worden onderverdeeld in cognitieve, taal en communicatieve, motorisch-zintuiglijke en creatief-beeldende competenties.

Fysieke ontwikkeling: motorisch en zintuiglijke competenties

De motorische ontwikkeling wordt gesplitst in de grove en de fijne motoriek. Onder de grove motoriek vallen de grote bewegingen en loopt van boven naar beneden (eerst controle over het hoofd, dan de nek, dan de romp, dan de armen en benen) en onder de fijne motoriek vallen de kleine bewegingen en loopt van binnen naar buiten (eerst controle over de hele arm, dan de hele hand, dan de vingers). Deze ontwikkeling verloopt voor iedereen in dezelfde volgorde, maar iedereen doet dit op zijn eigen manier en tempo.

Een goede motorische en zintuiglijke ontwikkeling is belangrijk voor een gezonde ontwikkeling omdat deze de basis vormen voor de andere ontwikkelingsgebieden.

Spelenderwijs, bijvoorbeeld door te klauteren, springen, rennen, glijden, schommelen, dansen oefenen de kinderen hun grove motorische vaardigheden en leren ze bewaren van het evenwicht. Fijne motoriek wordt geoefend door aan- en uitkleden van bijvoorbeeld verkleedkleden en door het spelen met fijner materiaal zoals blokjes, puzzels, verf, kleuren, kralen rijgen.

Wat betreft de ontwikkeling van de zintuigen, onderscheiden we de volgende functies: zien, horen, voelen, ruiken en proeven.

Peuters begrijpen en ontdekken de wereld om hen heen via de zintuigen. In de loop van hun ontwikkeling leren kinderen zintuiglijke waarnemingen te benoemen. Allereerst is er uiteraard het zien en horen. Maar het voelen van verschillende (bijv. gladde en ruwe, harde en zachte) oppervlakken, het ruiken van geuren en het proeven van allerlei smaken zijn ook belangrijk.

De pedagogisch medewerkers geven kinderen ruime gelegenheid voor veelsoortige ervaringen om te voelen, balans te houden, gedrag te coördineren en bewegingen te automatiseren. Daarbij worden extra impulsen gegeven door imitatie- beweeg- en ontdek spelletjes aan te bieden.

De pedagogisch medewerkers houden rekening met verschillen tussen jongens en meisjes (geen stereotype gedrag stimuleren en een gevarieerd aanbod creëren), culturele verschillen en kinderen met beperkingen.

Cognitieve competenties

Het cognitief proces heeft te maken met het denkvermogen van de mens. Het is het proces waarbij alles wat wordt waargenomen omgezet wordt in informatie.

Pedagogisch medewerkers zullen daartoe aandacht schenken aan het begrijpen en benoemen van emoties en bedoelingen bij verzorgen en samenspelen, gebruiken van alle zintuigen, kennen van woorden voor dieren, planten en dingen, voor de seizoenen en het weer, logisch denken (oorzaak –

gevolg), ordenen, meten en tellen (ontluikende gecijferdheid) en geconcentreerd (alleen spelen) en vasthouden aan een plan; doorzettingsvermogen.

Taal en communicatieve competenties

De taalontwikkeling maakt onlosmakelijk deel uit van de totale ontwikkeling van jonge kinderen. Kinderen leren al spelend, knutselend, bewegend en ontdekkend een taal. Het is de taak van de pedagogisch medewerker om tijdens activiteiten de talige kansen te benutten. Zij biedt dan taal aan en lokt taal uit, waarbij incorrect taalgebruik wordt herhaald in de juiste vorm. Ook grammaticaal correct praten door de medewerkers is belangrijk, anders kunnen taalfouten door het kind overgenomen worden.

De pedagogisch medewerker vergroot de betrokkenheid van peuters. Wanneer kinderen actief bezig zijn en plezier hebben in wat ze doen, dan zullen ze meer gemotiveerd zijn om het bijbehorende onderwijsaanbod te leren begrijpen en gebruiken. Verder zorgt de pedagogisch medewerker ervoor dat kinderen de kans krijgen om zelf te ontdekken wat de oplossing voor een probleem zou kunnen zijn of wat de betekenis van een woord is. Door zelf te ontdekken denken kinderen actief na en zullen betekenissen beter beklijven.

Ook door interactie met anderen (kind-kind of kind/ pedagogisch medewerker of kind/vrijwilligster) leren kinderen taal. De bijdrage van peuters kan daarbij ook non-verbaal zijn. Aangezien de kans op betekenisvolle interactie het grootst is in kleine groepen, vinden zoveel mogelijk activiteiten plaats in een kleine groep.

Competenties die kinderen ontwikkelen zijn: praten met woorden en in eenvoudige zinnen (eventueel tweede taalwerving), non-verbale communicatie begrijpen en gebruiken, beurt nemen en geven, gemotiveerd zijn om anderen te begrijpen en om zichzelf begrijpelijk te maken, luisteren naar een verhaal, vertellen wat het voelt, wil of heeft meegemaakt, kijken naar en begrijpen van plaatjes en foto's, begrijpen van de betekenis van geschreven taal.

Duim/speen zuigen wordt door de pedagogisch medewerkers afgeremd. Door de druk op de tanden en de kaak kan een afwijkende stand ontstaan. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor de mondsluiting, het slikken of de uitspraak.

Creatief-beeldende competenties

Ritmes en bewegen en zanggeluid maken horen bij de natuur van mensen. Evenals de neiging om zich uit te drukken in materie, door verven, tekenen, klei, dingen maken en versieren.

Competenties die kinderen leren, hebben betrekking op: dans en beweging; zingen en muziek maken; tekenen, verven en beeldende uitdagingen; bouwen en constructies van klein en groot materiaal.

De pedagogisch medewerkers zijn niet gericht op kinderen helpen een bepaald 'product' te maken. Ze zorgen voor een veilige omgeving om te experimenteren met materialen en gereedschap. De kinderen krijgen de ruimte om zelf actief te zijn en initiatieven te nemen. Er worden veelal 'open' materialen gegeven.

Door deze competenties gaan kinderen ambachten en technieken beheersen maar ook vaardigheden als nauwkeurig observeren, kunnen vormen van een visie, exploreren, ontwikkelen van doorzettingsvermogen, expressie, samenwerken en reflectie.

Executief functioneren en zelfregulatie

Executieve functies hebben een regelfunctie in de hersenen van een mens: plannen, aandacht, werkgeheugen, gedragsregulatie en taakinitiatie.

Zelfregulatie is het vermogen om goede keuzes te maken uit de eigen gedragsmogelijkheden en deze gedragingen zelf of samen met anderen te realiseren, evalueren en verbeteren. Vaardigheden die het zelfregulerend vermogen ondersteunen zijn: Het reguleren van gedachten, gevoelens, vermogens en gedrag.

Kinderen worden niet geboren met executieve functies en het vermogen tot zelfregulatie. De ontwikkeling hiervan is een traag proces, dat duurt tot in de volwassenheid.

Taalvaardigheden spelen een zeer belangrijke rol bij de ontwikkeling van executieve functies en zelfregulatie evenals een gezonde opvoedstijl en een veilige hechting van kinderen aan volwassenen. Medewerkers moeten, voor een goede ontwikkeling op dit gebied, uitdagingen aanbieden dat net boven de 'comfort zone' of competentie uitkomt van het kind. Daarnaast hebben *medewerkers een* voorbeeldrol qua eigen gedrag en in het benoemen van hun handelingen.

2.1.3 Ontwikkelen van sociale competenties

Sociale competentie is het leren bewust en verantwoordelijk om te gaan met jezelf, met anderen en met je wijdere omgeving.

Voorbeelden van competenties zijn: hulp vragen en ontvangen, gevoel van erbij horen en verbondenheid met familie en de groep op de peuterspeelzaal, anderen aanvoelen en rekening houden met elkanders gevoelens, imiteren, samen spelen, initiatief nemen en volgen, leiding geven en accepteren, bijdrage aan het geheel en helpen, zorg voor de natuur.

Medewerkers moeten deze sociale competentie bij kinderen ontwikkelen door ze te begeleiden in hun interacties. Het patroon van interactie komt tot stand op basis van de behoeften en de emoties van het moment en van de eerdere ervaringen en verworven vaardigheden van kinderen. Als er sprake is van negatieve sociale interactie moeten kinderen leren dit in positieve richting om te buigen, via samen spelen en samen handelen.

Ook bij het ontwikkelen van deze competentie heeft de medewerker een voorbeeldfunctie. Zijn of haar gedrag moet een gewenst en imiteerbaar alternatief bieden.

2.1.4 Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden

De peuterspeelzaal is voor veel peuters de eerste sociale groep waarin zij zich bewegen. De basis, die o.a. op de peuterspeelzaal gelegd wordt (sociale ontwikkeling en identiteitsvorming), zal voor veel peuters bepalend zijn voor de rest van hun leven. Het is dan ook erg belangrijk dat de pedagogisch medewerkers veel aandacht besteden aan de overdracht van waarden en de daarop gebaseerde (gedrags)normen.

De belangrijkste waarden en normen zijn:

- conflicten oplossen (bijvoorbeeld bij ruzie over speelgoed al dan niet met fysiek geweld);
- normaal taalgebruik (geen vieze of lelijke woorden gebruiken);
- kinderen worden niet buitengesloten of gepest;
- goede omgang met materialen zoals speelgoed en leesboekjes;
- elkaar helpen (van betekenis zijn voor een ander)

Normen en waarden bestaan ook uit kleine dingen. Gedag zeggen bij het binnenkomen en weggaan, mensen bij hun naam noemen, op de beurt wachten.

Pedagogisch medewerkers zijn rolmodellen en dragen vanuit hun positie normen en waarden over aan de kinderen. Zij moeten zich bewust zijn van hun eigen opvattingen en wat 'normaal' is en hoe zij hun normen en waarden overdragen aan de kinderen, ook in de kleinste dingen. Pedagogisch medewerkers moeten naar elkaar toe ook feedback geven daarin.

Wanneer ouders belang hechten aan andere waarden en normen dan waarvan de SPGG uitgaat, gaan de pedagogisch medewerkers, indien gewenst, daarover met hen in gesprek. We zijn ons ervan bewust dat wij niet aan alle wensen van ouders tegemoet kunnen komen. Wel staan wij open voor andere ideeën en zullen met de ouders in gesprek gaan hoe en in hoeverre we elkanders normen en waarden op elkaar aan kunnen laten sluiten.

Kinderen komen uit verschillende gezinnen. Hierdoor hebben ze thuis andere gewoontes, taal, waarden en normen geleerd. Enerzijds is de groep voor alle kinderen anders dan thuis, en passen alle kinderen zich aan. Anderzijds kan het verschil voor sommige kinderen moeilijker overbrugbaar zijn.

De pedagogisch medewerkers verwelkomen iedereen en bejegenen zowel kind als ouder op dezelfde manier. Daarbij is aandacht voor eventueel taalverschil, verschil in normen en waarden en geloof. Ook de kinderen wordt geleerd om op een positieve manier om te gaan met de onderlinge verschillen en overeenkomsten.

2.1.5 Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Vrijwel alle vestigingen werken met het educatieve programma Puk&Ko. Vijf van onze vestigingen zijn aangemerkt als een 'voorschool'. Dit betekent dat op deze vestigingen peuters terecht kunnen die door het consultatiebureau geïndiceerd zijn op een mogelijke taalachterstand. Op deze vestigingen zijn VVE gekwalificeerde pedagogisch medewerkers aanwezig en peuters bezoeken minimaal 10 uur per week de peuterspeelzaal en worden extra gestimuleerd in hun taalontwikkeling.

2.1.6 Wennen

Tijdens het wenproces bouwen de pedagogisch medewerkers en vrijwilligers met ieder kind een persoonlijke relatie op, waarin de basis wordt gelegd voor een gevoel van vertrouwen. Voor alle 'wenkinderen' geldt dat ze behoefte hebben aan een vaste pedagogisch medewerker en vrijwilligster die altijd zichtbaar is voor het kind. Hier proberen we zoveel als mogelijk aan te voldoen.

De pedagogisch medewerkers geven kind (en ouder) de tijd om te wennen aan de nieuwe omgeving door o.a. samen een activiteit in de groep te doen, door vragen te beantwoorden en uitleg te geven.

Bij binnenkomst en vertrek wordt ieder kind nadrukkelijk gedag gezegd.

Er wordt met ouders afgesproken dat het moment van afscheid nemen het best kort, duidelijk en steeds op dezelfde manier kan gebeuren. Een weifelende ouder brengt het kind in verwarring. Meestal wordt een kind van de ouder overgenomen om samen de ouder uit te zwaaien.

Met de ouder wordt afgesproken dat hij of zij de vestiging kan bellen om te vragen hoe het gaat. Als de ouder het kind komt ophalen vertellen we hoe het gedrag van het kind was (vrolijk, druk, stil etc.), wat het gedaan heeft en eventuele bijzonderheden.

Het team spreekt af wie de vaste pedagogisch medewerker (mentor) wordt voor het kind.

Ook wordt er aandacht geschonken aan het opbouwen van vertrouwde relaties met de andere kinderen. Kennismaken is een wederzijds proces. Dit gebeurt door het noemen van de namen van alle kinderen, door te praten met kinderen over thuis, door stimuleren van samenspel.

De pedagogisch medewerkers besteden ook aandacht aan de diversiteit die verbonden is aan ziektes of lichamelijke en geestelijke beperkingen van het kind. Tijdens de kennismaking wordt daar naar gevraagd en worden richtlijnen voor de omgang met het kind besproken. Evenals wat binnen de groep mogelijk is en wat niet.

De wenperiode kan worden afgesloten wanneer het kind zich zichtbaar op z'n gemak voelt bij alle pedagogisch medewerkers: het laat zich troosten, helpen, er is non-verbale en/of verbale communicatie tussen pedagogisch medewerker en kind. Het kind speelt met of naast andere kinderen. Het kind voelt zich op z'n gemak in de ruimte. Het gebruikt de speelhoeken en het spelmateriaal en heeft hier plezier in.

In het pedagogisch werkplan van de betreffende peuterspeelzaalvestiging gaat omschreven worden hoe het wenproces/beleid wordt vormgegeven. Dit omvat de beschrijving van de peuterspeelzaal bezoeken voordat een peuter daadwerkelijk start, wanneer een peuter voor de allereerste keer de peuterspeelzaal bezoekt en wanneer een kind van een ander dagdeel gebruik gaat maken zowel incidenteel als structureel.

2.1.7 De groepsindeling

Alle peutergroepen mogen wettelijk uit maximaal 16 peuters bestaan en is mede afhankelijk de beschikbare vierkante meters (per kind is 3,5m² beschikbaar). Wanneer een groep uit maximaal 8

peuters bestaat is minimaal één beroepskracht aanwezig. Wanneer er meer dan 8 peuters aanwezig zijn, zijn er twee beroepskrachten aanwezig.

Er wordt voor gezorgd dat ieder kind maximaal drie vaste pedagogisch medewerkers heeft en dat ieder kind een vertrouwde vaste pedagogisch medewerker (mentor) heeft die het aanspreekpunt is voor de ouders.

De leeftijd van de kinderen kan variëren van twee tot (en met) vier jaar.

Wat betreft de frequentie van het bezoeken van de speelzaal is het streven vanuit pedagogisch oogpunt minimaal 2 dagdelen per week (2x 3,5 uur), daarbij lettend op de (privé)omstandigheden van het kind dit toelaat. Dit is minimaal nodig om een ritme op te bouwen en groepsvorming te verkrijgen. We adviseren ouders hierover maar uiteindelijk ligt de beslissing bij de ouders.

2.1.8 Dagritme

Elke peuterspeelzaal heeft een vast dagritme aan te houden. Het dagritme bestaat uit afwisseling van speel-leeractiviteiten en verzorg-leeractiviteiten. Continuïteit van dagritme biedt de kinderen emotionele veiligheid. De pedagogisch medewerkers bieden daarbij ruimte voor individuele behoeften en letten erop dat ze met elk peuter contact hebben.

Een goed dagritme heeft de volgende kenmerken:

- Het is duidelijk en overzichtelijk voor de kinderen, hun ouders en pedagogisch medewerkers (bijv. d.m.v. foto's);
- Het wordt gemarkeerd door de vaste onderdelen zoals brengen, kring, vrij spel, eten en drinken, bepaalde activiteiten en ophalen.
- Het is ruim gepland, waardoor kinderen niet opgehaast hoeven te worden.
- Er is ruimte voor flexibele aanpassing van het dagritme om rekening te houden met individuele kinderen en toevallige omstandigheden.
- Er is een balans tussen rustige en actieve momenten

2.1.9 Ruimte indeling

Uitgangspunt is dat kinderen het beste leren in een stimulerende, maar geordende ruimte. De speelzalen zijn ingedeeld in duidelijke hoeken. Het meeste spelmateriaal ligt overzichtelijk klaar om mee aan de slag te gaan. De kinderen kunnen daardoor de (meeste) spulletjes zelfstandig pakken en opruimen.

Indeling en inrichting van de buiten- en binnenruimtes

Een goed ingerichte ruimte nodigt kinderen uit tot spelen, ontdekken en gezellig of rustig samen of alleen te zijn. Door het inrichten van de binnen- en buitenruimtes scheppen pedagogische medewerkers de voorwaarden voor veiligheid, welzijn en leren van de kinderen.

Bij de aankleding van muren, vloeren en meubilair wordt er rekening mee gehouden dat jonge kinderen snel overprikkeld raken als er veel tegelijk te zien en horen is.

De inrichting is afgestemd op activiteiten die passen bij de leeftijd van de kinderen.

Alle ruimtes voldoen aan de normen van hygiëne en veiligheid. De GGD controleert hier jaarlijks op. Met behulp van risico-inventarisaties bewaakt de stichting de veiligheid en gezondheid van kinderen. Er wordt steeds een balans gezocht tussen de noodzakelijke veiligheid en de al even noodzakelijke uitdagingen voor de kinderen. Kinderen leren binnen en buiten om te gaan met risico's die ze aankunnen. Er is een beleidsplan Veiligheid en Gezondheid opgesteld welke op onze website is te lezen.

Kinderen doen veel en graag samen, maar hebben ook behoefte aan rust en privacy. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat privacy en veiligheid samengaan.

De speelruimten bevatten:

- Plekken om ongestoord alleen te spelen;
- Plekken om in kleine groepjes te spelen;
- Ruimte voor de hele groep;
- Ruimte om samen te eten en te drinken;
- Duidelijke plekken voor verschillende speel-leer activiteiten;
- Spelmateriaal dat kinderen zelf kunnen pakken;

- Opbergruimtes voor materiaal buiten direct bereik van de kinderen.

2.1.10 Spelmateriaal

Bij hun spel gebruiken kinderen veel verschillende soorten materialen. De pedagogisch medewerkers en vrijwilligsters letten daarbij op veiligheid, dat kinderen zelf met het materiaal aan de gang kunnen, gebruik van 'open' materialen, afwisseling van materiaal, geschikt voor alleen en samenspel. Het materiaal bestaat niet alleen uit speelgoed, maar ook uit gewone gebruiksvoorwerpen uit het 'echte' leven.

2.1.11 Activiteiten

Naast dat er veel activiteiten plaatsvinden op de peuterspeelzaallocatie, kan het ook zo zijn dat er activiteiten daarbuiten plaatsvinden. Voorbeelden hiervan zijn o.a. een bezoek aan een speeltuin of bos. In het pedagogisch werkplan van de afzonderlijke peuterspeelzalen staan deze buitenactiviteiten beschreven. We zorgen te allen tijde dat dit verantwoordelijk gedaan wordt en met medeweten van de ouders.

2.2 Verzorging

Kinderen moeten op het gebied van verzorging nog veel leren en hebben een enorme drang tot 'zelf doen': zelf eten, aankleden, naar het toilet gaan. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat kinderen de kans krijgen om van elkaar te leren, bevorderen van de zelfstandigheid en leren zichzelf te verzorgen.

Bij het verzorgen heeft de pedagogisch medewerker lijfelijk contact met een kind, waarbij te allen tijde respect wordt getoond voor het kind. Daaruit ontstaat vertrouwen en plezier. De pedagogisch medewerker of vrijwilligster zegt consequent wat ze van plan is te gaan doen en handelingen hebben een vaste volgorde. Het samen zijn tijdens het verschonen of aan- en uitkleden is een dialoog waarbij het plezier voor beide voorop staat.

2.2.1 Zindelijk worden

De meeste kinderen zijn op hun tweede jaar niet rijp om zindelijk te worden. Pedagogisch medewerkers merken dat een kind rijp is voor zindelijkheidsstraining aan de volgende signalen:

- Ze zijn langere tijd droog.
- Ze zeggen zelf dat ze moeten plassen of drukken.
- Ze willen op de pot zitten en imiteren andere kinderen .

De communicatie bij het zindelijk worden is gericht op het bewust worden van het gebruik van de spieren. De pedagogisch medewerker benoemt het plassen en drukken.

Naast het leren beheersen van sluitspieren is zindelijk worden ook afhankelijk van de mogelijkheid tot imiteren. Daar waar mogelijk worden de peuters verschoond in de buurt van de wc waar de zindelijke kinderen gebruik van maken.

De kinderen die zindelijk zijn of zindelijk worden mogen vrijwillig naar de wc gaan op het moment dat ze aandrang voelen. De pedagogisch medewerker ondersteunt daarmee het kind in het leren herkennen van aandrang.

De manier waarop kinderen worden ondersteund bij het zindelijk worden, gebeurt altijd in overleg met de ouders. Maar als ouders willen beginnen met zindelijk worden, terwijl het kind er volgens de pedagogisch medewerkers niet aan toe is, zullen zij niet meegaan met de ouders.

2.2.2 Eten en drinken

Kinderen eten en drinken om gezond te blijven en om ervan te genieten. Peuters eten op de speelzaal aan tafel of in de kring en hebben samen plezier.

De pedagogisch medewerker stimuleert het zelfstandig eten en drinken. De peuters leren rekening houden met elkaar en gesprekjes te voeren. Ze leren hun honger of dorstgevoel kennen en merken dat ze zich na eten of drinken beter voelen.

De pedagogisch medewerker geeft de kinderen de ruimte om te ontdekken wat ze graag eten en drinken en voorkomen strijd om eten.

De basis voor een gezond of ongezond voedingspatroon wordt gelegd als kinderen jong zijn. De SPGG is voorstander van een gezond eetpatroon en wil de hoeveelheid vet en zoet eten en drinken beperken.

2.3 Taalbeleid

De voertaal op al onze speelzalen is Nederlands en er wordt dan ook alleen Nederlands gesproken. Ook van ouders verlangen wij dat zij Nederlands spreken (of zoveel mogelijk proberen wanneer Nederlands niet de thuistaal is).

2.4 Volgen en signaleren

De pedagogisch medewerkers hebben de taak om ieder kind op een systematische, methodische wijze te volgen in zijn/haar ontwikkeling en welbevinden. En, indien daarvoor aanleiding is, zorg te dragen voor een gerichte signalering.

Alle vestigingen werken met het digitale kindvolgsysteem KIJK! Elk kind wordt geobserveerd en de verkregen informatie wordt door de pedagogisch medewerkers verwerkt in KIJK.

Met behulp van KIJK kan bepaald worden wat het kind nodig heeft om verder te komen en kan bepaald worden of doelen worden bereikt.

Met KIJK! wordt:

- de ontwikkeling in kaart gebracht door observatie en registratie;
- ontwikkelingsbehoeften bepaald;
- een plan van aanpak ontwerpen.

Tijdens het intakegesprek met ouders wordt **verteld** hoe dit in zijn werk gaat. Regelmatig vinden er gesprekken plaats tussen pedagogisch medewerkers en ouders, waarin de voortgang van de ontwikkeling van hun kind wordt besproken.

Elk kind een mentor

Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. De mentor werkt op de groep waar het kind is geplaatst. Zij volgt de ontwikkeling van het kind, is het eerste aanspreekpunt voor ouders. Wie de mentor is wordt in het intake gesprek aan ouders verteld. De mentor hoeft niet per sé één van de drie 'vaste gezichten' van het kind te zijn.

Kinderen die opvallen

De pedagogisch medewerksters zijn voortdurend in contact met de groep en beoordelen het (speel)gedrag van de peuters volgens normatieve waarden. Hierbij kijken zij naar de houding en het gedrag van het kind naar andere kinderen en naar de leiding. Tevens observeren ze spelgedrag. Pedagogisch medewerksters maken aantekeningen indien er sprake is van afwijkingen en bespreken deze allereerst met elkaar om tot een eenduidige mening te komen, ofwel is het structureel gedrag of een incident. Vervolgens bespreken de beroepskrachten de signalen met de ouders.

Wat de een als assertief gedrag benoemt, vindt de ander agressief: de beoordeling van opvallend gedrag is altijd subjectief. Met behulp van het kindvolgsysteem KIJK wordt deze subjectiviteit al voor een groot deel ondervangen. Onze pedagogisch medewerkers worden zo mogelijk geschoold in het signaleren en herkennen van opvallend gedrag.

Ondersteunen en doorverwijzen

Indien de beroepskrachten van mening zijn dat er professionele hulp noodzakelijk is, dan verwijzen zij de ouders door naar de jeugdverpleegkundigen van de STMR. De jeugdverpleegkundigen komen 1x per 2 maanden op de peuterspeelzaal en houden een open spreekuur. De datum wordt ruimschoots van te voren aan de ouders kenbaar gemaakt. Leidsters kunnen tijdens dit spreekuur advies inwinnen bij de verpleegkundigen en ouders kunnen tijdens dit spreekuur met hun vragen omtrent opvoeding en dergelijke terecht.

Ook is er voor de leidsters ondersteuning en vraagbeantwoording beschikbaar via het Centrum voor Jeugd en Gezin (verpleegkundigen).

Kindermishandeling

Bij vermoeden van mishandeling of verwaarlozing, zullen de beroepskrachten het protocol Kindermishandeling volgen. Ook worden de beroepskrachten regelmatig geschoold hierin. Dit protocol ligt ter inzage op de peuterspeelzaal.

3 Ouders

Ouders en pedagogisch medewerkers dragen gezamenlijk bij aan de ontwikkeling van de peuter. De stichting vormt daarin een aanvulling op de thuissituatie. De ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind en houden altijd de meeste invloed op het kind. Een goede wisselwerking tussen peuterspeelzaal en ouders/verzorgers is essentieel. Een belangrijke basis voor vertrouwen tussen ouders en pedagogische medewerkers is goede communicatie en samenwerking. De ouder verdient respect als ervaren opvoeder. De pedagogisch medewerkers verdienen respect door hun studie-ervaring en opgebouwde deskundigheid. Over en weer vullen beide partijen elkaar aan en leren van elkaar. Hiervan kan het kind profiteren in zijn welbevinden en ontwikkeling.

3.1 Contacten met ouders

De pedagogisch medewerkers informeren de ouders over de gang van zaken binnen de peuterspeelzaal. Bij de eerste kennismaking krijgen ouders een rondleiding en/of intake gesprek. Ouders krijgen via de mail een informatieboekje over de stichting en over de speelzaal zelf, toegestuurd.

De ouders informeren de pedagogisch medewerkers over de opvoeding thuis.

Er zijn verschillende vormen van contact met de stichting en/of de pedagogisch medewerkers:

- tijdens brengen en halen van een kind,
- tijdens feestjes en uitstapjes,
- tijdens ouderbijeenkomsten,
- tijdens activiteiten op de groep,
- tijdens een ouderraadvergadering,
- tijdens een activiteitencommissie vergadering,
- middels nieuwsbrieven.

Ouderbetrokkenheid

Om daadwerkelijk effectief aan de ontwikkeling van jonge kinderen te werken, zijn ouders een onmisbare factor. Vandaar dat Puk&Ko thuis is ontwikkeld. Deze uitgave met gezinsgerichte activiteiten voor thuisgebruik kan door pedagogisch medewerkers worden ingezet op ouderbijeenkomsten. De activiteiten sluiten aan bij de activiteiten in Puk&Ko. Ouders leren hoe ze op een natuurlijke en talige manier hun kind kunnen betrekken bij dagelijkse activiteiten. Het is de bedoeling dat de ouders daarbij hun eigen taal gebruiken.

Een grotere ouderbetrokkenheid heeft een positief resultaat op de leerresultaten van het kind.

Een medewerker van de bibliotheek verzorgt twee keer per jaar een ouderbijeenkomst op iedere peuterspeelzaal. Tijdens deze bijeenkomsten wordt ingegaan op het belang van voorlezen en dit gebeurt aan de hand van het Puk&Ko thema waar de speelzaal op dat moment mee bezig is.

In de werkplannen van de vestigingen staat beschreven wat het team zoal nog meer doet aan ouderbetrokkenheid.

3.2. Meepraten en adviseren in de oudercommissie

Het organiseren van een oudercommissie per vestiging is een wettelijke verplichting (bij een speelzaal met meer dan 50 peuters is dit een eis, bij minder dan 50 peuters mag inspraak ook op een andere manier geregeld worden). Ouders hebben daarin adviesrecht op een aantal terreinen, waaronder dit pedagogisch beleid.

Op de peuterspeelzaalvestiging met een oudercommissie is het reglement te lezen op de website.

3.3. Klachtenregeling

Ouders bespreken hun vragen en opmerkingen als eerste met de pedagogisch medewerkers. Zij reageren alert op alle signalen van zorg en onvrede bij ouders. Soms komen zij er niet uit en wordt de directeur van de stichting erbij betrokken. In het uiterste geval kan er sprake zijn van een officiële klacht bij de externe klachtencommissie. Ouders kunnen ook direct hun klacht bij de externe klachtencommissie indienen. De klachtenprocedure is op onze website te lezen.

4 Externe contacten

4.1 Overdracht naar de basisschool

Voor elk kind dat onze peuterspeelzaal verlaat en naar de basisschool gaat, wordt er door de pedagogisch medewerkers het ingevulde KIJK formulier doorgestuurd naar de betreffende basisschool, uiteraard na bespreken en akkoord met en van de ouders.

De overgang van de peuterspeelzaal naar de basisschool is een belangrijk moment in de ontwikkeling van een kind. Een goede overdracht vergemakkelijkt voor een kind de stap van de voorschoolse naar de vroegschoolse periode. Wanneer een kind problemen heeft in zijn ontwikkeling, krijgt het sneller de nodige hulp. Er gaat geen kostbare tijd verloren doordat de leerkracht op de hoogte is van bepaalde aandachtspunten.

Ook als de ontwikkeling voorspoedig verloopt, kan het een voordeel zijn om al iets te weten over het kind. De leerkracht leert een kind sneller kennen omdat zij/hij bijvoorbeeld al weet wat het kind leuk vindt en wat het kan.

4.2 Deelname aan een brede school

Peuterspeelscholen kunnen actief zijn binnen een brede school of integraal kindcentrum. In de werkplannen van de betreffende staat dit eventueel beschreven.

4.3 Consultatiebureau en kernteam

Op alle peuterspeelzalen wordt er vanaf 2015 1x per maand een inloopspreekuur verzorgd door de jeugdverpleegkundigen van de STMR. Ouders kunnen dan terecht met al hun vragen op opvoedingsgebied.

De pedagogisch medewerkers kunnen eveneens met hun vragen terecht bij de verpleegkundigen of bij het kernteam van Geldermalsen. Ouders kunnen via de verpleegkundigen of het kernteam worden doorverwezen.

